

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयित कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी - ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

बीड जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - १९/ २०२४- २०२५ मंगळवार, दिनांक - ११.०३.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक ०५ ते ११ मार्च २०२५)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक १२ ते १६ मार्च २०२५, साठी हवामान अंदाज)					
०५/०३	०६/०३	०७/०३	०८/०३	०९/०३	१०/०३	११/०३	दिनांक	१२/०३	१३/०३	१४/०३	१५/०३	१६/०३	
							पाऊस (मिमी)	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	
							कमाल तापमान (अं.सें)	३७.०	३९.०	३९.०	३८.०	३७.०	
							किमान तापमान (अं.सें)	२१.०	२०.०	१९.०	२०.०	२२.०	
							स. दु.	ढग स्थिती (आकाश)	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	अंशतः ढगाळ
							सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)	५५	५४	५२	५३	५८	
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)	२८	२६	२७	२८	३५	
							वाऱ्याचा वेग (किमी/तास)	९	९	९	९	१०	
							स. दु.	वाऱ्याची दिशा	दक्षिण	दक्षिण- नैऋत्य	वायव्य	उत्तर- वायव्य	उत्तर- वायव्य

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार बीड जिल्ह्यात पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे. बीड जिल्ह्यात पुढील तीन ते चार दिवसात कमाल तापमानात हळूहळू २ ते ३ अं.से. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे. पुढील चोवीस तासात किमान तापमानात फारशी तफावत जाणवत नाही व त्यानंतर किमान तापमानात हळूहळू घट होण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक १४ ते २० मार्च २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा जास्त राहून काही ठिकाणी वादळी वाऱ्याची शक्यता आहे, कमाल तापमान सरासरीएवढे ते सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीएवढे राहण्याची शक्यता आहे.

सॅक, इसरो अहमदाबाद यांच्या उपग्रहाच्या बायोत्सर्जनाच्या जिल्हानिहाय व तालुकानिहाय छायाचित्रानुसार मराठवाड्यात बायोत्सर्जनाचा वेगवाढलेला आहे.

संदेश : पिकास, फळबागस, भाजीपाला व फुल पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. कापूस पिकाच्या पन्हाट्या काढून त्याची योग्य विल्हेवाट लावावी जेणेकरून गुलाबी बॉट अळीच्या जीवनक्रमात घट पडेल.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
रब्बी ज्वारी	काढणी/ साठवणूक	काढणीस तयार असलेल्या रब्बी ज्वारी पिकाची काढणी व मळणी करून घ्यावी. मळणी केलेला माल उन्हात वाळवून साठवणूक करावी.
गहू	परिपक्वता ते काढणी	वेळेवर पेरणी केलेल्या व काढणीस तयार असलेल्या गहू पिकाची काढणी व मळणी करून घ्यावी. मळणी केलेला माल उन्हात वाळवून साठवणूक करावी. गव्हाच्या पिकात उंदरांचा प्रादुर्भाव दिसून असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी झिक फॉस्फाईड १ भाग + गुळ १ भाग + ५० भाग गव्हाचा भरडा व थोडेसे गोडतेल मिसळून हे मिश्रण उंदराच्या बिळात टाकून बिळे बंद करावीत.
मका	वाढीची / काढणी	कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बायोत्सर्जनाच्या वेगामुळे तसेच पुढील पाच दिवसांच्या कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, मका पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे. उशीरा पेरणी केलेल्या मका पिकात लष्करी अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी इमामेक्टीन बेन्झोएट ५ टक्के ४ ग्रॅम किंवा स्पिनेटोरम ११.७ एससी ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून वरील किटकनाशकांची आलटून पालटून फवारणी करावी. फवारणी करत असतांना किटकनाशक पोंग्यात पडेल अशाप्रकारे फवारणी करावी. काढणीस तयार असलेल्या मका पिकाची काढणी करून घ्यावी.
उन्हाळी भुईमूग	शाखीय वाढीची	कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बायोत्सर्जनाच्या वेगामुळे तसेच पुढील पाच दिवसांच्या कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, वेळेवर पेरणी केलेल्या उन्हाळी भुईमूग पिकात आवश्यकतेनुसार तृषार सिंचन पध्दतीने पाणी व्यवस्थापन करावे. उन्हाळी भुईमूग पिकात रसशोषण करणाऱ्या किडींचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी इमिडाक्लोप्रिड १८.८ % २ मिली किंवा क्विनॉलफॉस २५% २० मिली यापैकी एका किटकनाशकाची प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
केळी	फळ वाढीची	कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बायोत्सर्जनाच्या वेगामुळे, केळी बागेत आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी केळी फळझाडाच्या आळ्यात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या केळीच्या रोपांचे उन्हापासून संरक्षण करण्यासाठी रोपांना सावली करावी.
आंबा	फुलधारणा ते फळधारणा	कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बायोत्सर्जनाच्या वेगामुळे, आंबा बागेत आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी आंबा फळझाडाच्या आळ्यात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या आंब्याच्या रोपांचे उन्हापासून संरक्षण करण्यासाठी रोपांना सावली करावी. आंबा बागेत फळगळ दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी ००:५२:३४ एक किलो व जिब्रॅलिक अॅसिड १ ग्रॅम प्रति १०० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
द्राक्ष	काढणी	काढणीस तयार असलेल्या द्राक्ष घडांची काढणी करून घ्यावी.
भाजीपाला	वाढीची / काढणी	भाजीपाला पिकात खूपपणी करून भाजीपाला पिक तण विरहीत ठेवावे. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकाची काढणी करून घ्यावी. कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बायोत्सर्जनाच्या वेगामुळे तसेच पुढील पाच दिवसांच्या कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, नविन लागवड व पूर्नलागवड केलेल्या रोपांना आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
फुलशेती	काढणी	फुल पिकात खूपपणी करून फुल पिक तण विरहीत ठेवावे व कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बायोत्सर्जनाच्या वेगामुळे तसेच पुढील पाच दिवसांच्या कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून बाजार पेठेत पाठवावी.
पशुधन व्यवस्थापन	----	आपल्या पशुंना उन्हामध्ये बांधू नका (निदान तितर उन्हाच्या कालावधीमध्ये त्यांना झाडाखाली/सावलीमध्ये किंवा शेड/गोठ्यामध्ये बांधणे चांगले). पशुंना शक्यतो थंड/स्वच्छ/मुबलक पाणी दोन-तिन वेळेस पाजावे. पाण्यामुळे पशुंच्या शरीरातील पाण्याचे प्रमाण कमी (डीहायड्रोजन) होणार नाही. जमल्यास पाण्यामधून क्षार द्यावे, ५ लिटर पाण्यामध्ये चिमूटभर गुळ (२५ ग्रॅम), थोडे मिठ (५ -१० ग्रॅम) आणि ५ ग्रॅम क्षार मिश्रण दिल्यास उत्तम, मात्र नजीकच्या पशुवैद्यकाचा सल्ला घेऊनच व्यवस्थापन करावे.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयित कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी - ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

हिंगोली जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - ९९/ २०२४- २०२५ मंगळवार, दिनांक - ११.०३.२०२५

मार्गोल आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक ०५ ते ११ मार्च २०२५)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक १२ ते १६ मार्च २०२५, साठी हवामान अंदाज)				
०५/०३	०६/०३	०७/०३	०८/०३	०९/०३	१०/०३	११/०३	दिनांक	१२/०३	१३/०३	१४/०३	१५/०३	१६/०३
							पाऊस (मिमी)	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
							कमाल तापमान (अं.से)	३७.०	३८.०	३८.०	३८.०	३८.०
							किमान तापमान (अं.से)	२१.०	२०.०	२०.०	२४.०	२३.०
							स. ढग स्थिती	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	अंशतः
							दु. (आकाश)					ढगाळ
							सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)	५४	५३	५२	५८	५५
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)	२८	२९	२९	३०	३०
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)	५	५	४	७	६
							स. वाऱ्याची दिशा	दक्षिण-आग्नेय	नैऋत्य	पश्चिम-वायव्य	उत्तर	उत्तर
							दु.					

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार हिंगोली जिल्ह्यात पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे. हिंगोली जिल्ह्यात पुढील तीन ते चार दिवसात कमाल तापमानात हळूहळू २ ते ३ अं.से. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे. पुढील चोवीस तासात किमान तापमानात फारशी तफावत जाणवत नाही व त्यानंतर किमान तापमानात हळूहळू घट होण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक १४ ते २० मार्च २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा जास्त राहून काही ठिकाणी वाढती वाऱ्याची शक्यता आहे, कमाल तापमान सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीपेक्षा राहण्याची शक्यता आहे.

सॅक, इसरो अहमदाबाद यांच्या उपग्रहाच्या बाष्पोत्सर्जनाच्या जिल्हानिहाय व तालुकानिहाय छायाचित्रानुसार मराठवाड्यात बाष्पोत्सर्जनाचा वेगवाढलेला आहे.

संदेश : पिकास, फळबागस, भाजीपाला व फुल पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. कापूस पिकाच्या पन्हाट्या काढून त्याची योग्य विल्हेवाट लावावी जेणेकरून गुलाबी बॉड अळीच्या जीवनक्रमात घट पडेल.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
रब्बी ज्वारी	काढणी/ साठवणूक	काढणीस तयार असलेल्या रब्बी ज्वारी पिकाची काढणी व मळणी करून घ्यावी. मळणी केलेला माल उन्हात वाळवून साठवणूक करावी.
गहू	परिपक्वता ते काढणी	वेळेवर पेरणी केलेल्या व काढणीस तयार असलेल्या गहू पिकाची काढणी व मळणी करून घ्यावी. मळणी केलेला माल उन्हात वाळवून साठवणूक करावी. गव्हाच्या पिकात उंदरांचा प्रादुर्भाव दिसून असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी झिक फॉस्फाईड १ भाग + गुळ १ भाग + ५० भाग गव्हाचा भरडा व थोडसे गोडतेल मिसळून हे मिश्रण उंदराच्या बिळात टाकून बिळे बंद करावीत.
मका	वाढीची / काढणी	कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामुळे तसेच पुढील पाच दिवसांच्या कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, मका पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे. उशीरा पेरणी केलेल्या मका पिकात लष्करी अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी इमामेक्टीन बेन्झोएट ५ टक्के ४ ग्रॅम किंवा स्पिनेटोरम ११.७ एससी ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून वरील किटकनाशकांची आलटून पालटून फवारणी करावी. फवारणी करत असतांना किटकनाशक पोंग्यात पडेल अशाप्रकारे फवारणी करावी. काढणीस तयार असलेल्या मका पिकाची काढणी करून घ्यावी.
उन्हाळी भुईमूग	शाखीय वाढीची	कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामुळे तसेच पुढील पाच दिवसांच्या कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, वेळेवर पेरणी केलेल्या उन्हाळी भुईमूग पिकात आवश्यकतेनुसार तुषार सिंचन पध्दतीने पाणी व्यवस्थापन करावे. उन्हाळी भुईमूग पिकात रसशोषण करणाऱ्या किडींचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी इमिडाक्लोप्रिड १८.८ % २ मिली किंवा क्विनॉलफॉस २५% २० मिली यापैकी एका किटकनाशकाची प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
केळी	फळ वाढीची	कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामुळे, केळी बागेत आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी केळी फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या केळीच्या रोपांचे उन्हापासून संरक्षण करण्यासाठी रोपांना सावली करावी.
आंबा	फुलधारणा ते फळधारणा	कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामुळे, आंबा बागेत आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी आंबा फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या आंब्याच्या रोपांचे उन्हापासून संरक्षण करण्यासाठी रोपांना सावली करावी. आंबा बागेत फळगळ दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी ००:५२:३४ एक किलो व जिब्रॅलिक १ ग्रॅम प्रति १०० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
द्राक्ष	काढणी	काढणीस तयार असलेल्या द्राक्ष घडांची काढणी करून घ्यावी.
भाजीपाला	वाढीची / काढणी	भाजीपाला पिकात खूरपणी करून भाजीपाला पिक तण विरहीत ठेवावे. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकाची काढणी करून घ्यावी. कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामुळे तसेच पुढील पाच दिवसांच्या कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, नविन लागवड व पूर्णलागवड केलेल्या रोपांना आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
फुलशेती	काढणी	फुल पिकात खूरपणी करून फुल पिक तण विरहीत ठेवावे व कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामुळे तसेच पुढील पाच दिवसांच्या कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून बाजार पेठेत पाठवावी.
पशुधन व्यवस्थापन	----	आपल्या पशूंना उन्हामध्ये बांधू नका (निदान तिव्र उन्हाच्या कालावधीमध्ये त्यांना झाडाखाली/सावलीमध्ये किंवा शेड/गोठ्यामध्येच बांधणे चांगले). पशूंना शक्यतो थंड/स्वच्छ/मुबलक पाणी दोन-तिन वेळेस पाजावे. पाण्यामुळे पशूंच्या शरीरातील पाण्याचे प्रमाण कमी (डीहायड्रोजन) होणार नाही. जमल्यास पाण्यामधून क्षार द्यावेत, ५ लिटर पाण्यामध्ये चिमूटभर गुळ (२५ ग्रॅम), थोडे मिठ (५ -१० ग्रॅम) आणि ५ ग्रॅम क्षार मिश्रण दिल्यास उत्तम, मात्र नजीकच्या पशुवैद्यकाचा सल्ला घेऊनच व्यवस्थापन करावे.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी

जालना जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - ११/ २०२४- २०२५ मंगळवार, दिनांक - ११.०३.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक ०५ ते ११ मार्च २०२५)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक १२ ते १६ मार्च २०२५, साठी हवामान अंदाज)					
०५/०३	०६/०३	०७/०३	०८/०३	०९/०३	१०/०३	११/०३	दिनांक	१२/०३	१३/०३	१४/०३	१५/०३	१६/०३	
							पाऊस (मिमी)	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	
							कमाल तापमान (अं.से)	३६.०	३६.०	३७.०	३७.०	३६.०	
							किमान तापमान (अं.से)	२२.०	२१.०	२१.०	२२.०	२२.०	
							स. दु.	ढग स्थिती (आकाश)	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	अंशतः ढगाळ
							सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)	५६	५७	५८	५६	५८	
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)	३२	३३	३३	३२	३३	
							वाऱ्याचा वेग (किमी/तास)	४	३	१०	११	१२	
							स. दु.	वाऱ्याची दिशा	आग्नेय	नैऋत्य	उत्तर- वायव्य	उत्तर- वायव्य	उत्तर- वायव्य

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार जालना जिल्ह्यात पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे. जालना जिल्ह्यात पुढील तीन ते चार दिवसात कमाल तापमानात हळूहळू २ ते ३ अं.से. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे. पुढील चोवीस तासात किमान तापमानात फारशी तफावत जाणवत नाही व त्यानंतर किमान तापमानात हळूहळू घट होण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक १४ ते २० मार्च २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा जास्त राहून काही ठिकाणी वादळी वाऱ्याची शक्यता आहे, कमाल तापमान सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीपेक्षा राहण्याची शक्यता आहे.

सॅक, इसरो अहमदाबाद यांच्या उपग्रहाच्या बाष्पोत्सर्जनाच्या जिल्हानिहाय व तालुकानिहाय छायाचित्रानुसार मराठवाड्यात बाष्पोत्सर्जनाचा वेग वाढलेला आहे.

संदेश : पिकास, फळबागेस, भाजीपाला व फुल पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. कापूस पिकाच्या पन्हाट्या काढून त्याची योग्य विल्हेवाट लावावी जेणेकरून गुलाबी बोंड अळीच्या जीवनक्रमात घट पडेल.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
रब्बी ज्वारी	काढणी/ साठवणूक	काढणीस तयार असलेल्या रब्बी ज्वारी पिकाची काढणी व मळणी करून घ्यावी. मळणी केलेला माल उन्हात वाळवून साठवणूक करावी.
गहू	परिपक्वता ते काढणी	वेळेवर पेरणी केलेल्या व काढणीस तयार असलेल्या गहू पिकाची काढणी व मळणी करून घ्यावी. मळणी केलेला माल उन्हात वाळवून साठवणूक करावी. गव्हाच्या पिकात उंदरांचा प्रादुर्भाव दिसून असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी झिक फॉस्फाईड १ भाग + गुळ १ भाग + ५० भाग गव्हाचा भरडा व थोडेसे गोडतेल मिसळून हे मिश्रण उंदरांच्या बिळात टाकून बिळे बंद करावीत.
मका	वाढीची / काढणी	कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामुळे तसेच पुढील पाच दिवसांच्या कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, मका पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे. उशीरा पेरणी केलेल्या मका पिकात लष्करी अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी इमामेक्टीन बेन्झोएट ५ टक्के ४ ग्रॅम किंवा स्पिनेटोरम ११.७ एससी ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून वरील किटकनाशकांची आलटून पालटून फवारणी करावी. फवारणी करत असतांना किटकनाशक पोंग्यात पडेल अशाप्रकारे फवारणी करावी. काढणीस तयार असलेल्या मका पिकाची काढणी करून घ्यावी.
उन्हाळी भुईमूग	शाखीय वाढीची	कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामुळे तसेच पुढील पाच दिवसांच्या कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, वेळेवर पेरणी केलेल्या उन्हाळी भुईमूग पिकात आवश्यकतेनुसार तुषार सिंचन पध्दतीने पाणी व्यवस्थापन करावे. उन्हाळी भुईमूग पिकात रसशोषण करणाऱ्या किडींचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी इमिडाक्लोप्रिड १८.८ % २ मिली किंवा क्विनॉलफॉस २५% २० मिली यापैकी एका किटकनाशकाची प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
केळी	फळ वाढीची	कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामुळे, केळी बागेत आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी केळी फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या केळीच्या रोपांचे उन्हापासून संरक्षण करण्यासाठी रोपांना सावली करावी.
आंबा	फुलधारणा ते फळधारणा	कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामुळे, आंबा बागेत आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी आंबा फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या आंब्याच्या रोपांचे उन्हापासून संरक्षण करण्यासाठी रोपांना सावली करावी. आंबा बागेत फळगळ दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी ००:५२:३४ एक किलो व जिब्रॅलिक १ ग्रॅम प्रति १०० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
द्राक्ष	काढणी	काढणीस तयार असलेल्या द्राक्ष घडांची काढणी करून घ्यावी.
भाजीपाला	वाढीची / काढणी	भाजीपाला पिकात खूरपणी करून भाजीपाला पिक तण विरहीत ठेवावे. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकाची काढणी करून घ्यावी. कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामुळे तसेच पुढील पाच दिवसांच्या कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, नविन लागवड व पूर्णलागवड केलेल्या रोपांना आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
फुलशेती	काढणी	फुल पिकात खूरपणी करून फुल पिक तण विरहीत ठेवावे व कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामुळे तसेच पुढील पाच दिवसांच्या कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून बाजार पेठेत पाठवावी.
पशुधन व्यवस्थापन	----	आपल्या पशूंना उन्हामध्ये बांधू नका (निदान तिव्र उन्हाच्या कालावधीमध्ये त्यांना झाडाखाली/सावलीमध्ये किंवा शेड/गोठ्यामध्येच बांधणे चांगले). पशूंना शक्यतो थंड/स्वच्छ/मुबलक पाणी दोन-तिन वेळेस पाजावे. पाण्यामुळे पशूंच्या शरीरातील पाण्याचे प्रमाण कमी (डीहायड्रोजन) होणार नाही. जमल्यास पाण्यामधून क्षार द्यावेत, ५ लिटर पाण्यामध्ये चिमूटभर गुळ (२५ ग्रॅम), थोडे मिठ (५ -१० ग्रॅम) आणि ५ ग्रॅम क्षार मिश्रण दिल्यास उत्तम, मात्र नजीकच्या पशुवैद्यकाचा सल्ला घेऊनच व्यवस्थापन करावे.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयित कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी - ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

लातूर जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - १९/ २०२४- २०२५ मंगळवार, दिनांक - ११.०३.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक ०५ ते ११ मार्च २०२५)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक १२ ते १६ मार्च २०२५, साठी हवामान अंदाज)				
०५/०३	०६/०३	०७/०३	०८/०३	०९/०३	१०/०३	११/०३	दिनांक	१२/०३	१३/०३	१४/०३	१५/०३	१६/०३
							पाऊस (मिमी)	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
							कमाल तापमान (अं.से)	३७.०	३८.०	३९.०	३९.०	३७.०
							किमान तापमान (अं.से)	२१.०	२०.०	२०.०	२२.०	२४.०
							स. ढग स्थिती (आकाश)	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	ढगाळ
							सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)	४८	४७	४५	५०	५४
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)	२९	३०	३०	३०	३५
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)	१०	११	७	६	३
							स. वाऱ्याची दिशा	दक्षिण	दक्षिण-नैऋत्य	नैऋत्य	उत्तर	पूर्व
							दु.					

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार लातूर जिल्ह्यात पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे. लातूर जिल्ह्यात पुढील तीन ते चार दिवसात कमाल तापमानात हळूहळू २ ते ३ अं.से. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे. पुढील चोवीस तासात किमान तापमानात फारशी तफावत जाणवत नाही व त्यानंतर किमान तापमानात हळूहळू घट होण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक १४ ते २० मार्च २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा जास्त राहून काही ठिकाणी वादळी वाऱ्याची शक्यता आहे, कमाल तापमान सरासरीएवढे ते सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीएवढे राहण्याची शक्यता आहे.

सॅक, इसरो अहमदाबाद यांच्या उपग्रहाच्या बाष्पोत्सर्जनाच्या जिल्हानिहाय व तालुकानिहाय छायाचित्रानुसार मराठवाड्यात बाष्पोत्सर्जनाचा वेगवाढलेला आहे.

संदेश : पिकास, फळबागस, भाजीपाला व फुल पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. कापूस पिकाच्या पन्हाट्या काढून त्याची योग्य विल्हेवाट लावावी जेणेकरून गुलाबी बॉट अळीच्या जीवनक्रमात घट पडेल.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
रब्बी ज्वारी	काढणी/ साठवणूक	काढणीस तयार असलेल्या रब्बी ज्वारी पिकाची काढणी व मळणी करून घ्यावी. मळणी केलेला माल उन्हात वाळवून साठवणूक करावी.
गहू	परिपक्वता ते काढणी	वेळेवर पेरणी केलेल्या व काढणीस तयार असलेल्या गहू पिकाची काढणी व मळणी करून घ्यावी. मळणी केलेला माल उन्हात वाळवून साठवणूक करावी. गव्हाच्या पिकात उंदरांचा प्रादुर्भाव दिसून असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी झिक फॉस्फाईड १ भाग + गुळ १ भाग + ५० भाग गव्हाचा भरडा व थोडसे गोडतेल मिसळून हे मिश्रण उंदरांच्या बिळात टाकून बिळे बंद करावीत.
मका	वाढीची / काढणी	कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामूळे तसेच पुढील पाच दिवसांच्या कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, मका पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे. उशीरा पेरणी केलेल्या मका पिकात लष्करी अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी इमामेक्टिन बेन्झोएट ५ टक्के ४ ग्रॅम किंवा स्पिनेटोरम ११.७ एससी ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून वरील किटकनाशकांची आलटून पालटून फवारणी करावी. फवारणी करत असतांना किटकनाशक पोंग्यात पडेल अशाप्रकारे फवारणी करावी. काढणीस तयार असलेल्या मका पिकाची काढणी करून घ्यावी.
उन्हाळी भुईमूग	शाखीय वाढीची	कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामूळे तसेच पुढील पाच दिवसांच्या कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, वेळेवर पेरणी केलेल्या उन्हाळी भुईमूग पिकात आवश्यकतेनुसार तुषार सिंचन पध्दतीने पाणी व्यवस्थापन करावे. उन्हाळी भुईमूग पिकात रसशोषण करणाऱ्या किडींचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी इमिडाक्लोप्रिड १८.८ % २ मिली किंवा क्विनॉलफॉस २५% २० मिली यापैकी एका किटकनाशकाची प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
केळी	फळ वाढीची	कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामूळे, केळी बागेत आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी केळी फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या केळीच्या रोपांचे उन्हापासून संरक्षण करण्यासाठी रोपांना सावली करावी.
आंबा	फुलधारणा ते फळधारणा	कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामूळे, आंबा बागेत आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी आंबा फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या आंब्याच्या रोपांचे उन्हापासून संरक्षण करण्यासाठी रोपांना सावली करावी. आंबा बागेत फळगळ दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी ००:५२:३४ एक किलो व जिब्रॅलिक अॅसिड १ ग्रॅम प्रति १०० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
द्राक्ष	काढणी	काढणीस तयार असलेल्या द्राक्ष घडांची काढणी करून घ्यावी.
भाजीपाला	वाढीची / काढणी	भाजीपाला पिकात खूपपणी करून भाजीपाला पिक तण विरहीत ठेवावे. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकाची काढणी करून घ्यावी. कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामूळे तसेच पुढील पाच दिवसांच्या कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, नविन लागवड व पूर्णलागवड केलेल्या रोपांना आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
फुलशेती	काढणी	फुल पिकात खूपपणी करून फुल पिक तण विरहीत ठेवावे व कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामूळे तसेच पुढील पाच दिवसांच्या कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून बाजार पेठेत पाठवावी.
पशुधन व्यवस्थापन	---	आपल्या पशुंना उन्हामध्ये बांधु नका (निदान तिव्र उन्हाच्या कालावधीमध्ये त्यांना झाडाखाली/सावलीमध्ये किंवा शेड/गोठ्यामध्येच बांधणे चांगले). पशुंना शक्यतो थंड/स्वच्छ/मुबलक पाणी दोन-तिन वेळेस पाजावे. पाण्यामुळे पशुंच्या शरीरातील पाण्याचे प्रमाण कमी (डीहायड्रोजन) होणार नाही. जमल्यास पाण्यामधून क्षार द्यावेत, ५ लिटर पाण्यामध्ये चिमूटभर गुळ (२५ ग्रॅम), थोडे मिठ (५ -१० ग्रॅम) आणि ५ ग्रॅम क्षार मिश्रण दिल्यास उत्तम, मात्र नजीकच्या पशुवैद्यकाचा सल्ला घेऊनच व्यवस्थापन करावे.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयित कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी - ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

नांदेड जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - ९९/ २०२४- २०२५ मंगळवार, दिनांक - ११.०३.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक ०५ ते ११ मार्च २०२५)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक १२ ते १६ मार्च २०२५, साठी हवामान अंदाज)				
०५/०३	०६/०३	०७/०३	०८/०३	०९/०३	१०/०३	११/०३	दिनांक	१२/०३	१३/०३	१४/०३	१५/०३	१६/०३
							पाऊस (मिमी)	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
							कमाल तापमान (अं.से)	३७.०	३८.०	३९.०	३९.०	३८.०
							किमान तापमान (अं.से)	२०.०	२०.०	२१.०	२०.०	२२.०
							स. ढग स्थिती	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	अंशतः ढगाळ	अंशतः ढगाळ
							दु. (आकाश)					
							सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)	६९	७०	७१	७१	७५
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)	३३	३४	३४	३४	३७
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)	७	८	६	४	३
							स. वाऱ्याची दिशा	दक्षिण	दक्षिण-नैऋत्य	नैऋत्य	वायव्य	पश्चिम-वायव्य
							दु.					

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार नांदेड जिल्ह्यात पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे. नांदेड जिल्ह्यात पुढील तीन ते चार दिवसात कमाल तापमानात हळूहळू २ ते ३ अं.से. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे. पुढील चोवीस तासात किमान तापमानात फारशी तफावत जाणवत नाही व त्यानंतर किमान तापमानात हळूहळू घट होण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक १४ ते २० मार्च २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा जास्त राहून काही ठिकाणी वाढती वाऱ्याची शक्यता आहे, कमाल तापमान सरासरीएवढे ते सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीएवढे राहण्याची शक्यता आहे.

सॅक, इसरो अहमदाबाद यांच्या उपग्रहाच्या बाष्पोत्सर्जनाच्या जिल्हानिहाय व तालुकानिहाय छायाचित्रानुसार मराठवाड्यात बाष्पोत्सर्जनाचा वेगवाढलेला आहे.

संदेश : पिकास, फळबागस, भाजीपाला व फुल पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. कापूस पिकाच्या पन्हाट्या काढून त्याची योग्य विल्हेवाट लावावी जेणेकरून गुलाबी बॉट अळीच्या जीवनक्रमात घट पडेल.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
रब्बी ज्वारी	काढणी/ साठवणूक	काढणीस तयार असलेल्या रब्बी ज्वारी पिकाची काढणी व मळणी करून घ्यावी. मळणी केलेला माल उन्हात वाळवून साठवणूक करावी.
गहू	परिपक्वता ते काढणी	वेळेवर पेरणी केलेल्या व काढणीस तयार असलेल्या गहू पिकाची काढणी व मळणी करून घ्यावी. मळणी केलेला माल उन्हात वाळवून साठवणूक करावी. गव्हाच्या पिकात उंदरांचा प्रादुर्भाव दिसून असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी झिक फॉस्फाईड १ भाग + गुळ १ भाग + ५० भाग गव्हाचा भरडा व थोडेसे गोडतेल मिसळून हे मिश्रण उंदराच्या बिळात टाकून बिळे बंद करावीत.
मका	वाढीची / काढणी	कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामुळे तसेच पुढील पाच दिवसांच्या कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, मका पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे. उशीरा पेरणी केलेल्या मका पिकात लष्करी अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी इमामेक्टीन बेन्झोएट ५ टक्के ४ ग्रॅम किंवा स्पिनेटोरम ११.७ एससी ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून वरील किटकनाशकांची आलटून पालटून फवारणी करावी. फवारणी करत असतांना किटकनाशक पोंग्यात पडेल अशाप्रकारे फवारणी करावी. काढणीस तयार असलेल्या मका पिकाची काढणी करून घ्यावी.
उन्हाळी भुईमूग	शाखीय वाढीची	कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामुळे तसेच पुढील पाच दिवसांच्या कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, वेळेवर पेरणी केलेल्या उन्हाळी भुईमूग पिकात आवश्यकतेनुसार तुषार सिंचन पध्दतीने पाणी व्यवस्थापन करावे. उन्हाळी भुईमूग पिकात रसशोषण करणाऱ्या किडींचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी इमिडाक्लोप्रिड १८.८ % २ मिली किंवा क्विनॉलफॉस २५% २० मिली यापैकी एका किटकनाशकाची प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
केळी	फळ वाढीची	कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामुळे, केळी बागेत आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी केळी फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या केळीच्या रोपांचे उन्हापासून संरक्षण करण्यासाठी रोपांना सावली करावी.
आंबा	फुलधारणा ते फळधारणा	कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामुळे, आंबा बागेत आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी आंबा फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या आंब्याच्या रोपांचे उन्हापासून संरक्षण करण्यासाठी रोपांना सावली करावी. आंबा बागेत फळगळ दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी ००:५२:३४ एक किलो व जिब्रॅलिक १ ग्रॅम प्रति १०० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
द्राक्ष	काढणी	काढणीस तयार असलेल्या द्राक्ष घडांची काढणी करून घ्यावी.
भाजीपाला	वाढीची / काढणी	भाजीपाला पिकात खूरपणी करून भाजीपाला पिक तण विरहीत ठेवावे. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकाची काढणी करून घ्यावी. कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामुळे तसेच पुढील पाच दिवसांच्या कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, नविन लागवड व पूर्णलागवड केलेल्या रोपांना आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
फुलशेती	काढणी	फुल पिकात खूरपणी करून फुल पिक तण विरहीत ठेवावे व कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामुळे तसेच पुढील पाच दिवसांच्या कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून बाजार पेठेत पाठवावी.
पशुधन व्यवस्थापन	----	आपल्या पशूंना उन्हामध्ये बांधू नका (निदान तिव्र उन्हाच्या कालावधीमध्ये त्यांना झाडाखाली/सावलीमध्ये किंवा शेड/गोठ्यामध्येच बांधणे चांगले). पशूंना शक्यतो थंड/स्वच्छ/मुबलक पाणी दोन-तिन वेळेस पाजावे. पाण्यामुळे पशूंच्या शरीरातील पाण्याचे प्रमाण कमी (डीहायड्रोजन) होणार नाही. जमल्यास पाण्यामधून क्षार द्यावेत, ५ लिटर पाण्यामध्ये चिमुटभर गुळ (२५ ग्रॅम), थोडे मिठ (५ -१० ग्रॅम) आणि ५ ग्रॅम क्षार मिश्रण दिल्यास उत्तम, मात्र नजीकच्या पशुवैद्यकाचा सल्ला घेऊनच व्यवस्थापन करावे.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयित कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी - ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

परभणी जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - ९९/ २०२४- २०२५ मंगळवार, दिनांक - ११.०३.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक ०५ ते ११ मार्च २०२५)							हवामान घटक		हवामान अंदाज (दिनांक १२ ते १६ मार्च २०२५, साठी हवामान अंदाज)					
०५/०३	०६/०३	०७/०३	०८/०३	०९/०३	१०/०३	११/०३	दिनांक		१२/०३	१३/०३	१४/०३	१५/०३	१६/०३	
०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	पाऊस (मिमी)		०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	
३४.५	३३.७	३४.८	३७.१	३८.५	३५.५		कमाल तापमान (अं .सें)		३६.०	३७.०	३८.०	३८.०	३७.०	
१६.४	७.२	९.५	११.५	१३.५	१७.५	१६.६	किमान तापमान (अं .सें)		२०.०	२०.०	१९.०	२२.०	२१.०	
स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	ढगाळ	ढगाळ	स्वच्छ	स.	ढग स्थिती (आकाश)	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	अंशतः ढगाळ	
स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	अंशतः ढगाळ	दु.								
४०	६०	४३	५३	६२	७२	७२	सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)		५४	५३	५२	५८	५५	
१२	७	७	९	९	२३		दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)		२८	२९	२९	३०	३०	
	५.१	२.३	१.८	२.०	२.८	३.५	वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)		४	६	६	६	६	
उत्तर- वायव्य	पश्चिम- वायव्य	पश्चिम- वायव्य	शांत	शांत	उत्तर- ईशान्य	शांत	स.	वाऱ्याची दिशा	दक्षिण- आग्नेय	नैऋत्य	पश्चिम- वायव्य	वायव्य	उत्तर- वायव्य	
पश्चिम- वायव्य	उत्तर- वायव्य	पूर्व- ईशान्य	पश्चिम- वायव्य	पश्चिम- वायव्य	पश्चिम- नैऋत्य	दु.								
पाऊस (मिमी) मागील आठवड्यातील					पाऊस (मिमी) ०१/०१/२०२५ पासून आजपर्यंत					पाऊस (मिमी) ०१/०६/२०२४ पासून आजपर्यंत				
०.०					०.०					११३.७				

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार परभणी जिल्ह्यात पुढील पाच दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे. परभणी जिल्ह्यात पुढील तीन ते चार दिवसात कमाल तापमानात हळूहळू २ ते ३ अं.से. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे. पुढील चोवीस तासात किमान तापमानात फारशी तफावत जाणवत नाही व त्यानंतर किमान तापमानात हळूहळू घट होण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक १४ ते २० मार्च २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा जास्त राहून काही ठिकाणी वादळी वाऱ्याची शक्यता आहे, कमाल तापमान सरासरीएवढे ते सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीएवढे राहण्याची शक्यता आहे.

सॅक, इसरो अहमदाबाद यांच्या उपग्रहाच्या बाष्पोत्सर्जनाच्या जिल्हानिहाय व तालुकानिहाय छायाचित्रानुसार मराठवाड्यात बाष्पोत्सर्जनाचा वेगवाढलेला आहे.

संदेश : पिकास, फळबागेस, भाजीपाला व फुल पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. कापूस पिकाच्या पन्हाट्या काढून त्याची योग्य विल्हेवाट लावावी जेणेकरून गुलाबी बोंड अळीच्या जीवनक्रमात घट पडेल.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
रब्बी ज्वारी	काढणी/ साठवणूक	काढणीस तयार असलेल्या रब्बी ज्वारी पिकाची काढणी व मळणी करून घ्यावी. मळणी केलेला माल उन्हात वाळवून साठवणूक करावी.
गहू	परिपक्वता ते काढणी	वेळेवर पेरणी केलेल्या व काढणीस तयार असलेल्या गहू पिकाची काढणी व मळणी करून घ्यावी. मळणी केलेला माल उन्हात वाळवून साठवणूक करावी. गहूच्या पिकात उंदरांचा प्रादुर्भाव दिसून असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी झिक फॉस्फाईड १ भाग + गुळ १ भाग + ५० भाग गहूचा भरडा व थोडसे गोडतेल मिसळून हे मिश्रण उंदरांच्या बिळात टाकून बिळे बंद करावीत.
मका	वाढीची / काढणी	कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामुळे तसेच पुढील पाच दिवसांच्या कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, मका पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे. उशीरा पेरणी केलेल्या मका पिकात लष्करी अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी इमामेक्टीन बेन्झोएट ५ टक्के ४ ग्रॅम किंवा स्पिनेटोरम ११.७ एससी ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून वरील किटकनाशकांची आलटून पालटून फवारणी करावी. फवारणी करत असतांना किटकनाशक पाण्यात पडेल अशाप्रकारे फवारणी करावी. काढणीस तयार असलेल्या मका पिकाची काढणी करून घ्यावी.
उन्हाळी भुईमूग	शाखीय वाढीची	कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामुळे तसेच पुढील पाच दिवसांच्या कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, वेळेवर पेरणी केलेल्या उन्हाळी भुईमूग पिकात आवश्यकतेनुसार तुषार सिंचन पध्दतीने पाणी व्यवस्थापन करावे. उन्हाळी भुईमूग पिकात रसशोषण करणाऱ्या किडींचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी इमिडाक्लोप्रिड १८.८ % २ मिली किंवा क्विनॉलफॉस २५ % २० मिली यापैकी एका किटकनाशकाची प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
केळी	फळ वाढीची	कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामुळे, केळी बागेत आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी केळी फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या केळीच्या रोपांचे उन्हापासून संरक्षण करण्यासाठी रोपांना सावली करावी.
आंबा	फुलधारणा ते फळधारणा	कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामुळे, आंबा बागेत आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी आंबा फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या आंब्याच्या रोपांचे उन्हापासून संरक्षण करण्यासाठी रोपांना सावली करावी. आंबा बागेत फळगळ दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी ००:५२:३४ एक किलो व जिब्रॅलिक १ ग्रॅम प्रति १०० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
द्राक्ष	काढणी	काढणीस तयार असलेल्या द्राक्ष घडांची काढणी करून घ्यावी.
भाजीपाला	वाढीची / काढणी	भाजीपाला पिकात खूपपणी करून भाजीपाला पिक तण विरहीत ठेवावे. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकाची काढणी करून घ्यावी. कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामुळे तसेच पुढील पाच दिवसांच्या कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, नविन लागवड व पूर्णलागवड केलेल्या रोपांना आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
फुलशेती	काढणी	फुल पिकात खूपपणी करून फुल पिक तण विरहीत ठेवावे व कमाल तापमानात झालेली वाढ, वाढलेल्या बाष्पोत्सर्जनाच्या वेगामुळे तसेच पुढील पाच दिवसांच्या कोरड्या हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता, आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून बाजार पेठेत पाठवावी.
पशुधन व्यवस्थापन	---	आपल्या पशूंना उन्हामध्ये बांधू नका (निदान तिन उन्हाच्या कालावधीमध्ये त्यांना झाडाखाली/सावलीमध्ये किंवा शेड/गोठ्यामध्ये बांधणे चांगले). पशूंना शक्यतो थंड/स्वच्छ/मुबलक पाणी दोन-तिन वेळेस पाजावे. पाण्यामुळे पशूंच्या शरीरातील पाण्याचे प्रमाण कमी (डीहायड्रोजन) होणार नाही. जमल्यास पाण्यामधून क्षार द्यावेत, ५ लिटर पाण्यामध्ये चिमूटभर गुळ (२५ ग्रॅम), थोडे मिठ (५ -१० ग्रॅम) आणि ५ ग्रॅम क्षार मिश्रण दिल्यास उत्तम, मात्र नजीकच्या पशुवैद्यकाचा सल्ला घेऊनच व्यवस्थापन करावे.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.